

COMUNISMUL IN ROMANIA

***Satira "Groparii monarhiei", creatie
apartinand unuia dintre caricaturistii regimului
comunist Dumitru Negrea***

Comunismul în România

Comunismul este un termen care se poate referi la una din mai multe noțiuni: un anumit sistem social, o ideologie care promovează acest sistem social, sau o mișcare politică care dorește să implementeze acest sistem.

Ca sistem social, comunismul este un tip de societate egalitaristă în care nu există proprietate privată și nici clase sociale. În comunism toate bunurile aparțin societății ca întreg, și toți membrii acesteia se bucură de același statut social și economic. Probabil cel mai cunoscut principiu al unei societăți comuniste este: **"Fiecare după puteri, fiecăruia după nevoi."**

Ca ideologie mai nouă, comunismul după revoluția din octombrie din Rusia țaristă, este sinonim cu marxismul și diversele ideologii derivate, cea mai notabilă fiind a Marxism-Leninismului. Printre altele, Marxism-Leninismul propune concepția progresului în istorie, potrivit căreia există patru faze ale dezvoltării economice a societății: sclavia, feudalismul, capitalismul și comunismul. Această "concepție materialistă" a comunismului, arată că din sistemul economic derivă toate celelalte sisteme (social, juridic, cultură...). De asemeni dezvoltă "concepția determinismului", potrivit căreia fiecare individ dintr-o clasă are un gen de comportament indus, nu de gândirea aceluși individ ci de clasa la care aparține, și de aceea el trebuie reeducat în lumina noii societăți comuniste. Acest concept determinist este cel care a folosit la justificarea lagărelor de reeducare, în care au murit milioane de oameni în decursul secolului XX, în Rusia sovietică a lui Stalin, China, România și în celelalte "state frățești".

"Marii conducători" ai proletariatului și ai țărănimii, au instaurat în țările în care au fost "aleși" regimuri tiranice, dictoriale unde preaslăvita grijă față de om, a fost grija de oprimare a toate drepturilor democratice și suprimarea, dacă era posibil, a oponentilor. **"Cine nu este cu noi, este împotriva noastră"**, asta era deviza de fapt a conducătorilor acestor state care de "bună voie" au îmbrățișat această ideologie. Datorită acestei ideologii au căzut jertfă pe lângă cei mulți și intelectualitatea de seamă a neamului.

Ca mișcare politică, comunismul este o ramură a mișcării socialiste, de care se diferențiază în principal prin dorința comuniștilor de a instaura un sistem

comunist în locul unuia capitalist, de multe ori prin metode revoluționare armate. Actul de la 23 August 1944 a marcat trecerea în România spre un regim democratic, care din nefericire nu a devenit efectiv datorită, pe de-o parte, prezenței trupelor sovietice în țară, iar pe de altă parte, datorită împărțirii sferelor de influență între marile puteri, România fiind inclusă în sfera de influență sovietică, deschizându-se astfel calea unui nou regim de dictatură, cel totalitar comunist care avea să marcheze dramatic soarta țării noastre pentru o îndelungată perioadă de timp. Regimul totalitar comunist s-a instaurat efectiv în România începând cu anul 1948 și a durat până în decembrie 1989, având următoarele caracteristici: Regimul totalitar comunist s-a instaurat în România în mod treptat, prin accederea la putere a comuniștilor, care au recurs la o serie de acte succesive în scopul cuceririi depline a puterii politice. Dintre acestea menționăm în mod deosebit instaurarea la 6 martie 1945 a guvernului dr. Petru Groza format în majoritate din comuniști. Instaurarea acestui guvern s-a făcut după cum se știe, la presiunile Moscovei care, prin emisarul său Vășinschi, sosit la București în mod special pentru acest scop a determinat pe regele Mihai să accepte înlocuirea guvernului Rădescu, cu guvernul dr. Petru Groza care va urmări ca principal scop comunizarea României. Trebuie menționat însă și faptul că instaurarea acestui guvern a fost însoțită de retragerea administrației sovietice din Ardealul de Nord, administrație care s-a instaurat samavolnic imediat după eliberarea acestuia de către armata română puterii aliate - Anglia și SUA, care au condiționat recunoașterea acestui guvern de includerea în componența sa a câte un reprezentant din cadrul partidelor Național Țărănesc și Național Liberal și organizarea de alegeri libere în scopul constituirii noilor organe ale puterii de stat, condiții acceptate în cele din urmă, ceea ce a condus la recunoașterea guvernului dr. Petru Groza și de către cele două puteri aliate.

Un alt moment pe linia acaparării depline a puterii politice de către comuniști l-a constituit alegerile din 19 noiembrie 1946 care, după cum se cunoaște, au fost falsificate în favoarea comuniștilor. Noul parlament unicameral conform legii electorale din acea vreme era alcătuit în proporție de peste 78% din comuniști și procomuniști, asigurându-se astfel, o legitimitate noii puteri comuniste.

Deși rezultatul alegerilor a fost vehement contestat de către opoziție cu probe concludente, solicitându-se inclusiv Puterilor Aliate să nu le recunoască, în cele din urmă, prin mesajul tronului către parlamentul rezultat din alegeri frauduloase, acestea au fost validate. Guvernul format în urma acestor alegeri, prezidat tot de dr. Petru Groza (care deși nu era comunist, a făcut jocul acestora), cu o compoziție comunistă mărită, a fost recunoscut de Puterile Aliate cum și de alte guverne ale lumii. Această situație a întărit pozițiile comuniste în diferite structuri ale puterii și ca atare, procesul de comunizare a României s-a accentuat.

În cursul anului 1947 s-au înregistrat ultimele momente spre instaurarea deplină a unui stat totalitar comunist.

Astfel, în vara anului 1947, P.N.Ț. și P.N.L. au fost scoase în afara legii, liderii acestora condamnați la ani grei de închisoare, ajungându-se ca pe scena politică a țării să rămână partidul comunist și aliații acestuia, pregătindu-se în felul acesta terenul pentru un regim totalitar bazat pe un partid unic.

În noiembrie 1947 au fost înlăturate din guvern grupările care reprezentau vechile forțe politice, dar care se aliaseră cu comuniștii, fiind vorba de Gheorghe Tătărăscu, reprezentantul unei grupări liberale și de Alexandru Alexandrini, reprezentantul unei grupări național-țărăniste.

În urma acestor epurări, s-a ajuns la un guvern a cărei componență era în totalitate comunistă, forma de guvernământ continuând să fie însă una monarhică. Ca urmare a acestei situații, comuniștii au trecut la acțiunea finală de înlăturare a ultimei piedici din calea instaurării unui regim totalitar.

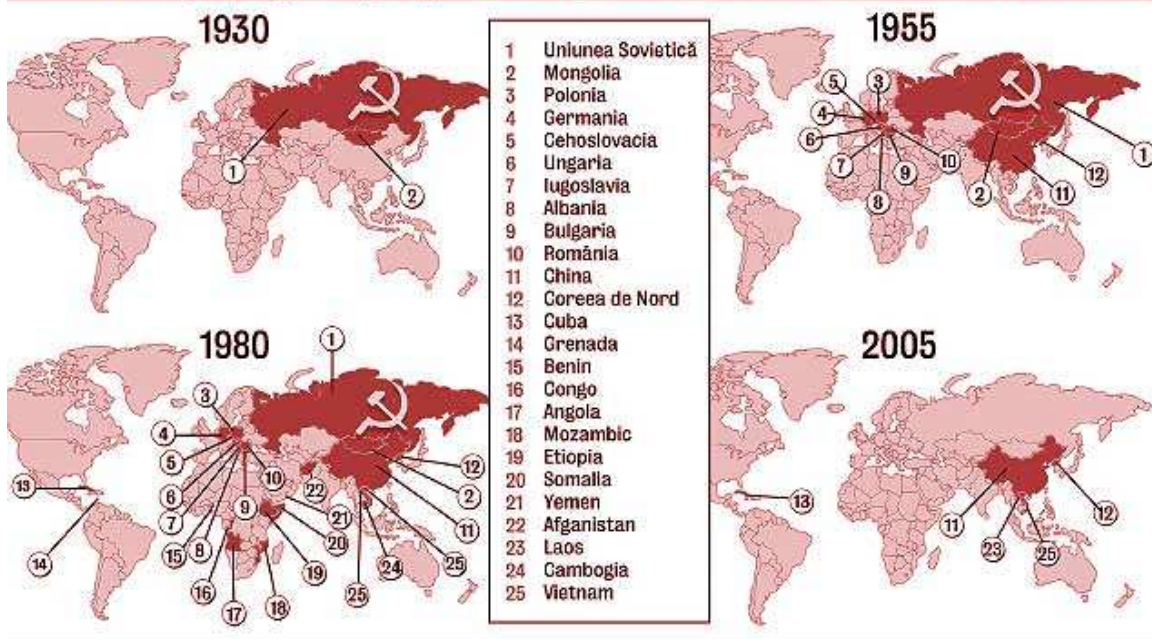
Astfel, la 30 decembrie 1947, regele Mihai este obligat să abdice, proclamându-se Republica Populară Română ce marca succesul deplin al comuniștilor pe calea instaurării unui regim totalitar.

În esență regimul totalitar comunist din România a fost la fel ca în toate țările în care s-au instaurat astfel de regimuri, având însă anumite particularități care l-au deosebit de acestea în sens pozitiv sau negativ. Astfel, toate regimurile comuniste din zona europeană au fost impuse de **Uniunea Sovietică**, cu acordul Puterilor occidentale și complicitatea unor forțe interne, fiind implementate după modelul sovietic. Aceste regimuri s-au instaurat și menținut prin forță, recurgându-se în acest scop la represiuni sângeroase în toate statele respective, la suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, impunându-se un singur partid declarat ca forță politică conducătoare, realizându-se în practică formula partid-stat. Atât economia cât și politica acestor țări era subordonată Uniunii Sovietice, fiind în felul acesta afectate grav independența și suveranitatea acestora.

Fără să ignorăm particularitățile fiecărui regim comunist din aceste țări, apreciem că, așa cum am subliniat, esența lor a fost aceeași, adică de regimuri dictatoriale comuniste. Încercarea de a face o ierarhizare a acestor regimuri constituie o abatere de la realitate având, în practică, consecințe politice negative. Dacă se recurge totuși la o nuanțare, se poate aprecia că regimul cu duritatea cea mai excesivă a fost cel bolșevic al cărui model a fost copiat de celelalte state comuniste, Uniunea Sovietică fiind forța conducătoare a lumii socialiste. Tot ca o nuanțare trebuie menționat cazul Iugoslaviei, care a respins atât modelul cât și tutela sovietică, regimul politic din această țară, neavând aceeași duritate, păstrând totodată legăturile cu Occidentul și lumea a treia.

Zorii, apogeul și apusul sistemului mondial comunist

Regimul comunist din România, întins pe un timp îndelungat de peste patru decenii, a cunoscut mai multe perioade cu anumite etape în cadrul acestora, comportând o serie de particularități.

O primă perioadă este cea dintre 1948-1965 din timpul guvernării lui Gh. Gheorghiu-Dej. În cadrul acestei perioade există două etape distincte: prima din 1948-1958, iar a doua din 1958 până în 1965, an în care Gheorghiu-Dej a încetat din viață, locul său fiind luat de Nicolae Ceaușescu.

A doua perioadă a acestui regim este cea dintre 1965 - decembrie 1989, din timpul guvernării lui Nicolae Ceaușescu.

În cadrul acestei perioade se pot distinge trei etape: prima din 1965-1971; a doua din 1971-1982, iar a treia din 1981 - decembrie 1989.

În funcție de aceste perioade și etape, regimul comunist din România a avut o serie de particularități distincte.

În prima etapă (1948-1958) din perioada guvernării lui Gheorghiu-Dej, regimul dictatorial comunist din România a avut cel mai represiv caracter, cum și cea mai accentuată obediență față de Uniunea Sovietică. Este etapa în care s-a practicat o mare prigoană și reprimare împotriva elitelor românești și chiar a categoriilor sociale de muncitori, țărani, pe care regimul pretindea că se sprijină. Au avut loc arestări și deportări masive de ordinul miilor, condamnări la ani grei de detenție și la moarte, sau chiar lichidarea unor persoane fără a fi judecate. Printre cei arestați, iar unii dintre ei chiar lichidați, au fost o serie de personalități politice și intelectuali de frunte, precum și țărani și muncitori care erau în dezacord

cu politica regimului. O politică de reprimare s-a dus chiar și în rândurile partidului comunist cu scopul înlăturării rivalilor politici. Obidiența față de Uniunea Sovietică s-a manifestat nu numai în plan politic, ci și economic când prin intermediul sovromurilor (societăți mixte sovieto-române în care partea sovietică deținea pachetul majoritar), economia românească a fost practic subordonată celei sovietice care a prădat-o și a jefuit-o. Această stare de lucruri s-a datorat și faptului că pe teritoriul României exista armata sovietică, iar toate instituțiile de stat, politice, economice, de învățământ, de cultură, armata, serviciile de informații etc., aveau consilieri sovietici care își impuneau politica proprie intereselor sovietice.

Tot în această etapă a avut loc și naționalizarea principalelor mijloace de producție și colectivizarea forțată a agriculturii care, în fapt au dus la lichidarea proprietății private în marea ei majoritate și la instituirea proprietății de stat sub denumirea de proprietate socialistă. Prin aceste acțiuni cetățenii țării au ajuns să depindă de stat, iar drepturile și libertățile individuale au fost afectate dramatic.

În această etapă s-au realizat bazele regimului totalitar, având o singură forță politică politică cu rol conducător - partidul comunist și cu o totală subordonare a societății civile celei politice. S-a instituit un sistem draconic de cenzură asupra mijloacelor de informare în masă, precum și a tuturor publicațiilor, literaturii și artei, istoriei etc., care au fost ideologizate și constrânse să slujească politica partidului. În instituțiile de învățământ și cultură au fost implementate tiparele sovietice, iar ideologia comunistă a devenit elementul de bază al acestora. Presa devenise în totalitatea sa un mijloc docil de slujire a politicii regimului totalitar comunist.

Relațiile externe în ansamblul lor erau orientate spre Uniunea Sovietică, întrerupându-se astfel în bună măsură legăturile tradiționale ale României cu Occidentul. România devine membru al C.A.E.R.-lui (organism economic) în 1949 și membru al Tratatului de la Varșovia (pact militar) în 1955, ambele organisme fiind dominate de Uniunea Sovietică prin intermediul cărora urmărea să mențină țările socialiste din Europa în zona sa de influență și în același timp să contracareze organismele similare ale Occidentului.

Trebuie menționat totuși că în această etapă de regim totalitar, România a cunoscut o creștere economică pe baza unei rate ridicate a acumulării, urmărindu-se industrializarea și electrificarea țării cu accent pe dezvoltarea industriei grele, îndeosebi a celei constructoare de mașini. Procesul de industrializare s-a înfăptuit în mare parte prin acumulări care au lovit în nivelul de trai al populației.

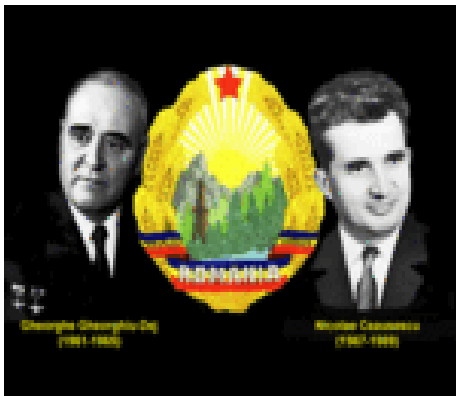
Pe plan extern trebuie menționată, ca un succes primirea României în O.N.U., în anul 1955, deschizându-se țării noastre posibilitatea de a juca în etapele următoare un rol activ pe arena internațională.

Prima etapă din perioada guvernării lui Gheorghiu-Dej se încheie cu retragerea trupelor sovietice de pe teritoriul țării noastre, ca rezultat al unei politici abile ale acestei guvernări, România fiind singura dintre țările aflate în această situație, care a reușit o astfel de performanță.

A doua etapă a guvernării lui Gheorghiu-Dej (încheiată prin decesul acestuia survenit în primăvara anului 1965), se caracterizează printr-o anumită liberalizare a regimului comunist, materializată prin eliberarea deținuților politici din închisori și printr-o anumită elasticitate în viața spirituală, continuându-se totodată procesul de dezvoltare economică. Pe plan extern s-a promovat o politică de independență față de Uniunea Sovietică și o reorientare spre occident. Această realitate și-a găsit expresia mai ales în "Declarația din aprilie" din 1964.

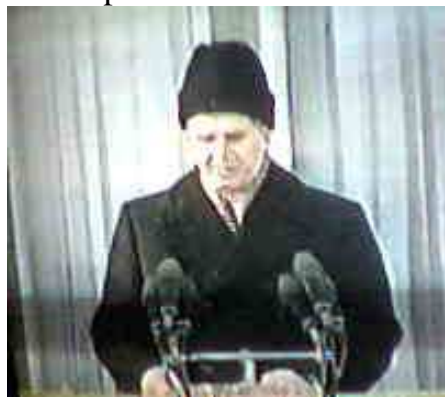
După încetarea din viață a lui Gheorghiu-Dej în 1965, se intră în a doua perioadă de regim totalitar comunist din timpul guvernării lui Nicolae Ceaușescu.

În prima etapă a acestei perioade (1965-1971), se continuă procesul de creștere economică și, pe această bază, o ridicare a nivelului de trai a populației, o protecție socială și o anumită liberalizare a vieții spirituale, păstrându-se însă elementele fundamentale ale regimului totalitar comunist. Pe plan extern s-a continuat politica de independență față de Uniunea Sovietică și de deschidere spre

Occident, România fiind inițiatoarea unor acțiuni politice pe plan extern mult apreciate în epocă. Momentul culminant al acestei politici l-a constituit poziția României față de invadarea Cehoslovaciei de către trupele Tratatului de la Varșovia în frunte cu cele ale Uniunii Sovietice (1968), la care România nu numai că nu a participat, dar a condamnat vehement această invazie, populația țării noastre fiind chemată să opună rezistență armată în cazul unei situații similare cu cea din Cehoslovacia. Prestigiul liderului comunist a crescut atât în țară cât și în străinătate, aspect care, din păcate, va fi folosit apoi la promovarea unui cult deșănțat al personalității.

A doua etapă a regimului politic dictatorial din timpul guvernării lui Ceaușescu (1971-1982) prin accentuarea totalitar al regimului politic, supraveghere severă a organele partidului și ideologizare și politizare sociale în toate domeniile la o supercentralizare a împrumuturi masive de occidentală ce au fost

Se caracterizează conținutului recurgându-se la o populației de către statului, la o excesivă a vieții sale de activitate, economiei, la capital de pe piața destinate

construirii unor obiective industriale gigant, mari consumatoare de materii prime, materiale și energie care, în perspectivă, au avut urmări negative, mai ales sub aspectul eficienței și rentabilității economice.

În această etapă a continuat, pe baza unei rate înalte de acumulare, procesul de creștere economică, implicit o creștere a construcțiilor de locuințe pentru populație și a unor obiective culturale și de învățământ. S-a continuat protecția socială din etapa anterioară. Spre sfârșitul acestei etape însă, și-au făcut apariția unele semne evidente privind o încetinire a ritmului de dezvoltare economică și totodată, o penurie de bunuri alimentare, medicamente etc.

Pe plan extern, în această etapă s-a continuat politica de orientare spre occident, promovându-se în același timp legături și cu alte grupuri de țări, în speță cu cele din lumea a treia.

Este în același timp etapa în care semnele de contestare a cuplului Ceaușescu devin tot mai evidente, îndeosebi pe plan intern, dar în unele privințe și pe plan extern.

A treia și ultima etapă a regimului totalitar comunist din timpul guvernării lui Ceaușescu, se referă la intervalul de timp dintre 1982 și decembrie 1989, când acest regim a fost înlăturat prin revoluția română.

Drepturile și libertățile omului sunt drastic îngrădite. Economia țării traversează o perioadă de criză manifestată prin încetarea creșterii economice și, mai ales, a lipsei de eficiență și rentabilitate. Starea gravă din economie este accentuată și de măsurile inițiate de Ceaușescu de a achita împrumuturile externe ale statului român, care au dus, pe de o parte la izolarea economică și politică a României, privarea economiei de mijloace moderne de dezvoltare. Aspectul cel mai grav al acestor stări de lucruri l-a constituit scăderea dramatică a nivelului de trai a populației, obligată la privațiuni de tot felul (alimentație, căldură etc.). Tragic și paradoxal pentru populația românească era faptul că, deși suferea de foame și de frig, era obligată, prin mecanismul propagandei de partid și de stat să adreseze permanente osanale cuplului Ceaușescu.

Occidentul.

Și sub aspectul politicii externe apar în această etapă schimbări semnificative. Astfel, dacă în etapele anterioare politica externă românească era orientată spre occident, Ceaușescu încercând chiar să pună securitatea României sub umbrelă americană, în anii '80, Ceaușescu dă semne de oscilare și nesiguranță pe plan extern, ajungându-se la o înrăutățire a relațiilor țării atât cu Uniunea Sovietică cât și cu

Paradoxul acestei situații îl constituie faptul că deși se manifesta încă o anumită independență față de Uniunea Sovietică, sub aspect economic, România depindea tot mai mult de aceasta datorită nevoilor de import de gaze naturale,

petrol și alte materii prime și materiale, aceasta și datorită perturbării între timp a relațiilor țării noastre cu Occidentul.

Anii de sfârșit ai acestei etape (1988-1989), deși înregistrau achitarea completă a datoriei externe de circa 14 miliarde de dolari, arătau o Românie cu o economie sarcofagă, supercentralizată și mult rămasă în urmă, cu o populație care se confrunța cu privațiuni de tot felul și umilită de cultul absurd al personalității, existând o totală izolare a țării pe plan extern.

Toate acestea constituiau semne a unei profunde crize de sistem, conducând la declanșarea revoltei populației împotriva regimului totalitar, revoltă care se va transforma într-o revoluție soldată cu înlăturarea acestui regim și trecerea la un regim democratic și la o economie de piață liberă.

Se poate concluziona că înlăturarea regimului totalitar comunist a fost opera poporului român, pe fondul unei conjuncturi externe favorabile legate de procesul de prăbușire a sistemului comunist din estul Europei.

Revoluția din decembrie 1989 a pus capăt celei mai îndelungate și mai apăsătoare dintre regimurile totalitare din țara noastră - dictatura comunistă -, deschizând calea unor profunde transformări economice, social-politice și culturale, ce au loc în societatea românească.

Partidul Comunist Român s-a format prin scindarea Partidului Socialist din România în mai 1921, moment în care s-a și afiliat la Internaționala a III-a. El reprezenta extrema stângă, și nu a fost decât o secție a Internaționalei Comuniste, membrii ei fiind în majoritate agenți NKVD. A fost un partid redus numeric, numărând 2000 de membri în 1922, 1500 - în 1931, și sub 1000 în anii celui de al doilea război mondial. În anul 1924, PCR-ul a fost interzis de guvernul liberal care era la putere și a rămas în ilegalitate până în 1944. A fost un partid politic unic al dictaturii proletariatului din România. În 1965, și-a schimbat numele din Partidul Muncitoresc Român în P.C.R. , revenind astfel la vechea denumire, și a deținut

puterea până în 21 decembrie 1989, când și-a încheiat *de facto* activitatea de conducere a României.

Între cele două partide, **Partidul Comunist Român (PCR)** și **Partidul Muncitoresc Român (PMR)** nu există practic nici o diferență, primul continuând firesc activitatea celui de-al doilea, fără nici o întrerupere. În realitate, redenumirea **PMR**-ului în **PCR** a fost făcută la dorința extremă a lui Nicolae Ceaușescu, care devenit prim secretar al PMR în iunie 1965, a vrut să demonstreze ostentativ ruperea cu trecutul și orientarea politicii României spre alte orizonturi.

Steagul României între 1947 și 1989 păstra culorile naționale, dispunerea lor spațială, dar adăuga ca element distinctiv Stema Republicii Socialiste România, plasată pe galben, la intersecția diagonalelor.

Stema Partidului Comunist Român având ca elemente "secera și ciocanul", simbolizând "înfrățirea" și "uniunea de nezdruccinat" dintre "țărâtimea muncitoare și proletariat." Se observă, de asemenea, cununa de spice ușor eliptică și ascendentă, precum și acronimul **PCR**.

